

بر آمدن ساسانیان

و اسارت قیصر روم به دست شاپور اول

گردآورنده: ژرار والتر

ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی

نشر البرز

تهران - ۱۳۹۰

این اثر ترجمه‌ای است از:
La montée des Sassanides
Le mémorial des siècles
Par
Gérard Walter
Ed. Albin Michel
Paris 1967.

بر آمدن ساسانیان
مترجم: عبدالرضا هوشنگ مهدوی
چاپ اول: زمستان ۱۳۹۰، ۲۰۰۰ نسخه، چاپ کاج
شابک: ۰ - ۸۰۵ - ۲۴۲ - ۹۶۲ - ۹۷۸
امور فنی: مهراوه فیروز
حروفچینی: شبستری
مرکز توزیع: پخش البرز - تلفن: ۲۲۸۷۳۱۳۸ - ۲۲۸۹۳۹۹۱
WWW.ALBORZPUBLICATION.COM
INFO@ALBORZPUBLICATION.COM

نشر البرز: خیابان دکتر بهشتی، بین چهارراه اندیشه و مهروردی، ساختمان شماره ۶۸
صندوق پستی: ۱۵۸۱ - ۱۶۷۶۵
تلفن و نمابر: ۸۸۴۱۷۴۴۴ - ۸۸۴۰۵۱۸۲
همه حقوق چاپ و نشر این ترجمه برای نشر البرز محفوظ است.
تکثیر، انتشار و بازنویسی این ترجمه با قسمتی از آن به هر روش بدون
مجوز کتبی از ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

سرشناسه: گازد، ژان
عنوان و نام پدیدآور: بر آمدن ساسانیان و اسارت قیصر روم به دست شاپور اول / گرد آورنده ژرار والتز.
ترجمه: عبدالرضا هوشنگ مهدوی
مشخصات نشر: تهران: البرز، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری: ۳۰۴ ص. مصور
شابک: ۰ - ۸۰۵ - ۲۴۲ - ۹۶۲ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیفا
یادداشت: عنوان اصلی: La montée des Sassanides Le mémorial des siècles, 1967
موضوع: ایران - پالمیر - تاریخ - دین - ساسانیان. ۲۲۶ - ۶۵۱ م اسناد و مدارک
شناسه افزوده: مهدوی، عبدالرضا هوشنگ. ۱۳۰۹ - مترجم
رده‌بندی کنگره: ۴۱۳۹۰ ب ۲ می / DSR ۴۰۳
رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۳
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۸۹۵۱۷

بها: ۶۷۰۰ تومان

فهرست

۱. پیشگفتار..... ۱
۲. مروری بر تاریخ ایران از آغاز تا برآمدن ساسانیان..... ۴
نوشتۀ ژرار والتر
۳. پارتیان و رومیان پیش از ساسانیان..... ۷۳
نوشتۀ پروفیسور ژان گارز
۴. گاهشمار پادشاهان ساسانی..... ۱۲۵
۵. چشم‌انداز جغرافیایی ایران در زمان ساسانیان..... ۱۳۷
نوشتۀ آمین دو مارسلن
۶. نخستین پادشاهان ساسانی از دیدگاه مورخان عرب و ایرانی:
ثعالبی، طبری و فردوسی..... ۱۲۲
۷. دفاعیه‌ای از نخستین پادشاه ساسانی: نامه تشریح پادشاه طبرستان..... ۲۲۵
۸. زندگینامه شاپور اول به روایت خود او..... ۲۴۳
۹. روابط دیپلماتیک میان ایرانیان و رومیان..... ۲۵۷
۱۰. اسارت قیصر والریانوس..... ۲۶۷
۱۱. کتاب‌شناسی..... ۲۸۱
۱۲. فهرست اعلام..... ۲۸۹

پیشگفتار

تا سالیان اخیر تاریخنگاران غربی از شرح وقایع سده سوم میلادی خودداری و به نوشتن اینکه سده مزبور بسیار تاریک بوده و در طول آن هیچ حادثه قابل ذکری روی نداده است بسنده می کردند. تا اینکه پروفیسور ژان گازه^۱ استاد کولژ دو فرانس^۲ در سال تحصیلی ۱۹۶۱-۱۹۶۲ برای نخستین بار پرده از این را از برداشت و به شرح یک رویداد بزرگ تاریخی که مورخان غربی از ذکر آن انکراه داشتند پرداخت و آن اسارت والریانوس، امپراتور روم به دست شاپور اول (کبیر)، پادشاه ساسانی بوده است. شاپور شرح غلبه خود بر والریانوس را در چندجا حجاری کرده است. پروفیسور آرتور کریستن سن، باستان شناس دانمارکی می نویسد:

«تصویر عظیمی در نقش رستم از شاپور دیده می شود که با اشاره شاهانه، امپراتور مغلوب را امان می دهد. تفصیل این تصویر از این قرار است: شاهنشاه سواره فرا می رسد. اسبش دست راست خود را بلند کرده است. بر فراز تاج کنگره دار شاه گوی پارچه ای به قدری بالا رفته که مجبور شده اند در حاشیه سنگ برای جای آن نیم دایره ای بتراشند. انتهای ریش مجعد او در حلقه ای فشرده شده است. گیسوان مجعد شاه در پشت سرش نمایان است. در پس تاج نوارهایی که جزء لباس سلطنتی است با چین های متوازی نمایان است. شاه نیم تنه تنگی پوشیده و شلوار او بر روی ساق پا

1. Professeur Jean Gagé

۲. کولژ دو فرانس (Collège de France) مؤسسه عالی علمی پاریس است که در سال ۱۵۲۱ به فرمان فرانسیس اول، پادشاه فرانسه با هدف مطالعات اومانستی تأسیس شد. این مؤسسه از نظارت دولت برکنار و از جمله دانشگاه های آزاد است و استادانش از دانشمندان نامدارند.

چین خورده است. گردنبند و گوشواره‌هایی دارد و راست و خدنگ بر زین مرصع نشسته و با دست چپ قبضه شمشیر را در دست گرفته و دست راست را به نشانه بخشایش به سوی والریانوس که در برابرش زانو زده، دراز کرده است. قیصر روم که هنوز تاج غار بر سر دارد و شل رومی بر پشت او در اهتزاز است، معلوم می‌شود با اشتیاق و شتاب زده می‌خواهد خود را به پای شاهنشاه ایران ببیند. والریانوس در کمال خضوع زانوی راست را خم کرده و زانوی چپ را به زمین تکیه داده و هر دو دست را به سوی شاپور دراز کرده و امان می‌طلبد. در کنار او شخصی ایستاده که او نیز لباس رومی پوشیده و به احتمال قوی این شخص کوردیاس دشمن قیصر است که به دربار شاپور اول پناهنده شده بود. این نقش از بهترین نقوشی است که از صنعت ساسانیان باقی مانده است.^۱

۱. ایران در زمان ساسانیان، آرتور کریستن سن، ترجمه رشید یاسمی، نشر دنیای کتاب.